

Cornelius Lambregtse, "In Zijn arm de lammeren",
Uitgeverij T. Wever, Franeker, 1ste druk, 1971, ISBN 90 61351871m 352 p.

Cornelius Lambregtse, "In Zijn arm de lammeren",
Uitgeverij T. Wever, Franeker, 1ste druk, 1971, ISBN 90 61351871m 352 p.

Hoofdpersoon is Fransje Westrate. Hij woont samen met zijn vader en moeder, broers en zussen in een klein Zeeuws dorpje. Het gezin is niet bepaald rijk en het is ploeteren om rond te komen. Fransje is een blij, onbevangen jongetje dat gelooft als een kind. Zijn moeder heeft vaak de grootste moeite om een antwoord te geven op de vragen die hij stelt: over hemel, hel, kerstboom en nog veel meer. Fransje groeit op, gaat naar school, de kerk, de schorren achter de dijk, bezoekt buurman De Visser en zijn gezin, haalt streken uit met zijn grote broers. Maar belangrijker voor hem dan wie of wat ook is de Man met de vriendelijke ogen.

Dan, op een dag, krijgt Fransje buikpijn.

Toen deze roman van Cornelius Lambregtse voor het eerst in het Nederlands verscheen, in 1971, versloeg hij direct zijn duizenden en dat is gezien de vele drukken zo gebeven. De auteur heeft het boek indertijd opgedragen aan zijn enige zoon, Calvin John. Het jongetje overleed toen hij bijna vier was en zei op de dag van zijn sterven: "Ik ga naar huis, naar Jezus. Niet huilen, pappa."

In Zijn arm de lammeren is een schitterend boek en absoluut niet melodramatisch. "Wie het verhaal van Fransje gelezen heeft, vergeet het ventje niet meer", schrijft de uitgever. En zo is het. Knap beschrijft Lambregtse de belevenissen van het kleine jongetje in zijn steeds wijder wordende wereld. Het Zeeuwse dialect kan even een hobbel zijn, maar went snel. Bovendien is achter in het boek een woordenlijstje opgenomen. Lezen dus!

Hoofdstuk 1:

De 3- jarige Fransje word wakker, het is zondag. Hij klimt bij zijn broers in bed. Ze gaan stoeien. Het gaat bijna mis, Fransje raakt onder de dekens en heeft bijna geen lucht meer. Eine komt het gelukkig op tijd te hulp. Als ze naar beneden gaan wacht daar een verrassing op Fransje. 13 suikerkipjes! Hij is door dolle heen. De rest van de Familie behalve Maria, Kees en Fransje vertrekt naar de kerk.

Hoofdstuk 2:

Fransje word groter, hij gaat nu broeken dragen. Buiten ligt sneeuw. Fransje vraagt aan moeder waarom dat is. Buiten is het toch kouder dan hij dacht. Hij is helemaal verkleumd als hij na een kwartiertje weer naar binnen kan. Hij was gevallen, en kon niet meer overeind komen.

Hoofdstuk 3:

Het is kerst, sommige mensen in het dorp hebben een kerstboom, maar voor familie Westrate is dat veel te duur. Daarom gaat Fransje op een dag naar Kees de Visser, om een stukje van diens dennenboom. Hij krijgt een paar takjes, chocolademelk, en 3 appels. Dit is voor Fransje een groot feest. Thuis zijn ze arm. Thuis gaat hij met vuur en de tak spelen, hierdoor ontstaat een grote vlam. Moeder slaat er op los, daarna kwakt ze Fransje in een stoel. Hij is helemaal op, dan moet hij spugen. Moeder legt hem op bed nadat hij schoon is. Ze zien allebei bleek.

Hoofdstuk 4:

Kees, Wantje en Fransje gaan met de koenkelpot langs de deuren. Fransje heeft speelt vaak met zijn buurmeisje Neeltje, op een keer beschuldigen ze Fransje ervan dat hij het heeft laten vallen, dit is niet zo. Thuis praat hij vaak met moeder over de Heere. Hij vraagt maar en vraagt maar.

Hoofdstuk 5:

Men. Verplanke is gestorven. Fransje's gedachten keren maar zelden terug naar Verplanke's dood en begrafenis. Hij weigert er bij stil te staan. Zijn hart gaat, evenals dat van de meeste kinderen naar vrolijkheid en licht uit. Fransje gaat weer naar Familie Visser, het is een feest voor hem om hier te zijn. Fransje is 4 geworden, hij krijgt een nieuwe bloes, en een nieuwe broek, hij is helemaal blij, dit zijn twee verrassingen.

Hoofdstuk 6:

Fransje gaat bij de sloot vissen met een potje. Weer ligt er sneeuw, zo veel dat ze niet naar de kerk kunnen vandaag. Fransje is verdrietig, want er zaten musjes onder hun dak en die zijn nu levend begraven, hij denkt dat er nu op heel de wereld geen enkele mus meer is. Vader stelt hem gerust. Op de ijsbaan is het een drukte, Bram, Eine, Kees, Arjaan en Wantje zijn er ook. Maria staat er ook met

chocolademelk, Fransje krijgt een mok en een koek van haar. Wat is hij blij, want schaatsen kan hij nog niet. Hij gaat lopen over de baan met zijn slee, de polder in. Hij verdwaald. Hij loopt, hij valt, hij klimt weer overeind, dan eindelijk door 's Heeren goedheid komt hij bij de sloot aan voor het huis en dan ziet vader hem, hij springt met twee sprongen op Fransje toe en sluit hem tegen zijn hart. Fransje is wonderlijk gespaard.

Hoofdstuk 7:

Jongens en meisjes uit het dorp hebben het wagentje van een boer gepakt en gaan nu rond rijden in het dorp. Maria, Bram en Eine gaan ook. En Fransje mag mee. Het wordt een mooie, wilde rit. Fransje vindt de volgende morgen een zieke lijster en verzorgt hem. Maar na een paar dagen sterft het beestje. Arjaan, Kees en Fransje gaan eieren zoeken; 2 emmers vol. Dan gaan ze vuurtje stoken en ... Een onbekende man redt hun en dooft het vuur.

Hoofdstuk 8:

Fransje droomt dat er een vreemdeling hem aan de hand neemt, ook ziet hij in de verte de Heere staan. Hij spreekt met niemand over zijn droom. Hij mag met vader mee naar de boer, daar zijn kinderen waar hij mee kan spelen. Ze gaan bij de modderpoel spelen, dan valt Fransje, hij krijgt het spaansbenauwd in de modder. Hij klimt eruit en rent het huis in. De boerin en moeder wassen hem schoon.

Hoofdstuk 9:

Fransje gaat met Kees mee in de grond graven, ze vinden doodsbeenderen. Dan ziet Fransje in de verte Kee van Kapelle aankomen, hij rent haar in de armen. Zondag gaat Fransje mee naar de kerk. Hij ziet daar zoveel. Dan zegt de dominee “Is hier iemand die dorst heeft, Laat hem dan komen” En dan, vader wil hem nog pakken maar hij is al weg, stapt Fransje naar voren. De dominee die de situatie begrijpt geeft hem te drinken uit zijn glas, dan zegt hij tegen de gemeente dat dit de beste toepassing was, op zijn preek. De preken treffen Fransje.

(zie pdf-document uit dit boek)

Hoofdstuk 10:

Fransje is aan het aren lezen, als het opeens begint te rommelen en te regenen. Iedereen gaat naar huis, behalve Fransje en Pier. Ze lezen door. Dan barst de buis los en ze kruipen onder de opper. Daar wil Pier iets doen waar Fransje nog lang van griezelt. Steeds als hij ergens is dan overvalt hem het verlangen naar Jezus. Dan overvalt hem een buikpijn. Hij krimpt ineen en brult, hij zit onder rode vlekken, en iedere keer komt de pijn terug. De dokter komt en onderzoekt hem, geeft een drankje. Hij moet naar het ziekenhuis,

Hoofdstuk 11:

Fransje ligt in het Algemeen Burger Gasthuis. Het ziekenhuis van Bergendaal. Ze moeten met de trein. Hij heeft een Acute blindedarmontsteking, het is een strijd op leven en dood om Fransje er door te halen. Op een zondagmiddag wordt de Familie Westrate opeens opgeschikt door de boodschap van Kees de Visser, of ze zo gauw mogelijk naar het ziekenhuis willen komen. Daar aangekomen; moeder, vader, Maria en Eine, nemen ze afscheid van Fransje, en hij sterft.

“Fransje heeft zijn zus Maria gevraagd voor hem te zingen:

Eerst snuit ze nogmaals haar neus, schraapt haar keel, en neemt dan een van Fransje 's handen in de hare, en met een beverige maar duidelijke stem zingt ze zacht:

Veilig in Jezus' armen,

Veilig aan Jezus' hart;

Daar, in Zijn teer erbarmen,

Daar rust mijn ziel van smart.

Hoor, 't is het lied der eng 'len

Zingend van liefd' en vree,

Ruisend uit 's hemels zalen,

Over de glazen zee

Vader zit met gebogen hoofd naar zijn oudste dochter te luisteren. Hij bewondert haar liefde en trouw, en vooral haar moed. Moeder zit al die tijd stil te huilen achter haar witte zakdoek met de zwarte

druppelrand. Als het lied uit is, opent Fransje voor het laatst zijn ogen. Hij heeft een stralende glimlach op zijn gezicht, waarin vreugde en dankbaarheid weerspiegeld liggen. En op bijna juichende toon zegt hij: Já! Dat is Fransje 's laatste woord op aarde. Eine heeft Fransje niet meer bij kennis gezien. Hij heeft een hartstochtelijke kus op zijn voorhoofd gedrukt en is toen in een hoek van het kamertje gaan zitten schreien tot hij leeg was.” (p. 324)

Hoofdstuk 12:

Het ziekenhuis heeft voor de kist gezorgd. Fransje ligt thuis opgebaard. Fransje 's ziel is bij God, Fransje 's lichaam is nog op aarde. Er komt veel bezoek. Het is maandag als hij word opgebaard thuis, donderdag zal hij worden begraven. Vader gaat de polder in, daar 'vecht' hij een 'gevecht' met God. Fransje krijgt een koninklijke begrafenis, er komen veel mensen. De dominee spreekt van 2 Samuël 12: 22 – 23 Als het kind nog leefde, heb ik gevast en geweend Maar nu is het dood, waarom zou ik nu vasten? Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen. Veel mensen geven dit gezin geld, ze kunnen nu alles betalen; ziekenhuis, de kist, begrafenis, graf, luiden van de klok, extra boodschappen, rouwgoed. Leentje de Visser heeft voor een zerkje op het graf gezorgd, met de naam, de datum van zijn geboorte en overlijden. En ook hebben ze een dennenboomje geplant.

Over de schrijver:

Cornelius Lambregtse (1916-2004) is een uit Rilland–Bath afkomstige onderwijzer, die daarna naar Amerika is geëmigreerd. Deze auteur is er in geslaagd om het volksdeel, dat landelijk gezien maar 'een klein kuddeke' vormt, op boeiende en vaak aangrijpende wijze te beschrijven. Hij vraagt aandacht voor de kring der bevindelijke godsdienstigen, de onvervalst reformatorische christenen die in kleine kerkgenootschappen tezamen komen. Hij is tot het schrijven geïnspireerd door de dood van zijn zootje. Toen dit kind overleed had hij de Bevelanden al verlaten. Hij wekt het als het ware weer tot leven in de persoon van Fransje Westrate, het jongste kind in een Zeeuws arbeidersgezin. Ook dit jongetje sterft op jeugdige leeftijd.

'In zijn arm de lammeren' (de titel is ontleend aan Jesaja 40 : 11) beschrijft het leven van een kind in dit milieu, omstreeks de twintiger jaren van deze eeuw, zijn ziekte en sterven, en hoe dit verwerkt word door zijn omgeving. Centraal staan het kind en de verhouding tot God van alle in dit boek voor komende personages. Lambregtse schrijft met een grote liefde over zijn land van herkomst, soms met uiterst milde humor, maar altijd vol respect en begrip. Zelden zijn de zielerorselen van mensen die de oude waarheid zijn toegedaan zo indringend en gaaf beschreven. Lambregtse begrijpt niet alleen alle tobberijen en hemelse verrukkingen van deze stillen in den lande, maar is een grote kinderspycho-loog. De manier waarop hij Fransje Westrate's kijk op zijn wereldje tekent getuigt van talent. Hetzelfde kan trouwens gezegd worden van de topografische aspecten: het Zeeuwse landschap komt op zeer evocatieve wijze tot leven. Het boek geeft de schets van een 'Nederlands binnenhuisje' zoals weinigen dat kennen. Toch is deze roman geen brok folklore. Voor het eerst misschien van zichzelf ontstegen en herkenbaar gemaakt in de gestalte van een eenvoudig, maar o.i. onmiskenbaar kunstwerk.

Andere boeken van zijn hand zijn:

- Het scharlaken koord (1975)
- Vreemdelingen en bijwoners (1998)

Het boek is ook in hoorspelvorm voor de radio geweest:

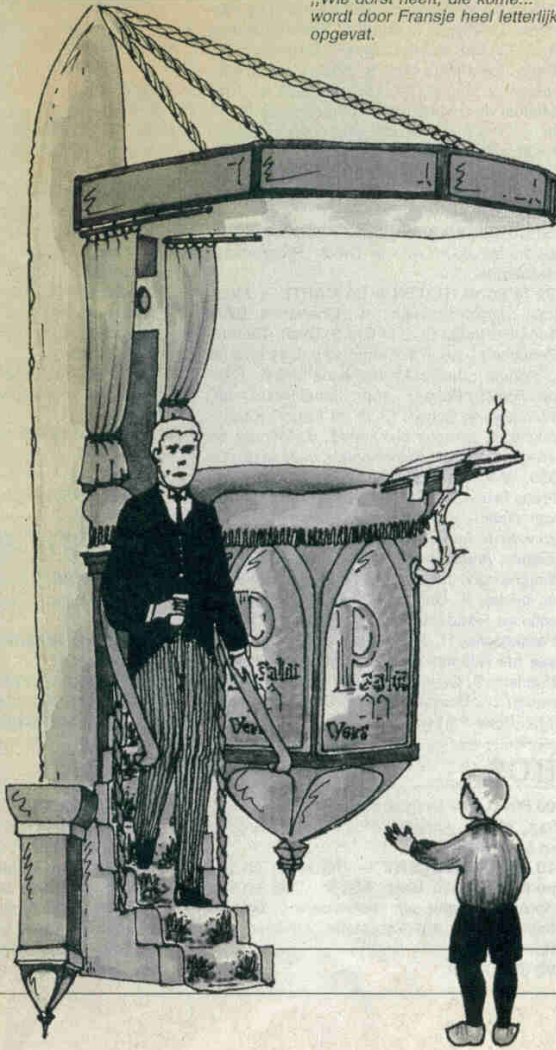
In Zijn arm de lammeren

„Wie dorst heeft, die kome” is alweer de negende aflevering van het hoorspel naar het boek van Cornelius Lambregtse. Fransje is even ondernemend als altijd. Als Bram thuiskomt met het verhaal dat de meester op school heeft verteld over verdronken land, spitst Fransje zijn oren. Spannend is dat. Je zou nog kunnen zien, dat er heel vroeger mensen hebben gewoond. Het land ligt achter de Hontenispolder, nog geen tien kilometer hier vandaan. Dat geeft de doorslag: zaterdagochtend staat Bram heel vroeg op, om met zijn vriend Jan op ontdekkingstocht te gaan. Fransje neemt hij mee; dat was hem immers beloofd. Het kleine ventje houdt het vol, dat hele eind lopen. En wat niemand verwacht: hij is degene die een stenen kroes vindt in de modder van dat verdronken land. Maar dan steekt de dorst de kop op. Fransje, Jan en Bram, ze hebben allemaal erge dorst. Gelukkig komen ze onderweg langs het huis van Kee van Kapelle, die ze kennen van de keren dat ze zondags de gang naar hun dorp maakt. Ook deze zondag zien ze Kee

in de kerk terug. Het gebeurt niet vaak dat in hun kleine gemeente een dominee voorgaat. Nu is dominee Kok er en bovendien wordt er avondmaal gehouden. Een grote dag voor Fransje, want nu mag hij ook mee naar de kerk. En weer speelt zijn dorst hem parten. Misschien komt dat wel van het stukje komijnekaas dat hij op heeft. Fransje kijkt verbaasd op als hij hoort voorlezen: „... en wie dorst heeft, kome...” Veel van wat de dominee nog meer zegt, gaat boven zijn bevating, maar zijn blik is gekluisterd aan die vriendelijke ogen en het glas water dat de dominee ophoudt. Wat is er meer natuurlijk als je dorst hebt, dan te nemen en te drinken! Fransje is al op weg naar de preekstoel. Zijn kinderlijk geloof ontroert de mensen en maakt een verdere prediking overbodig. Nog jaren en jaren zal daar over gesproken worden; het maakte diepe indruk op iedereen. Vandaag kunt u weer luisteren naar een nieuwe aflevering van „In Zijn arm de lammeren”.

15.34 uur, radio 2

„Wie dorst heeft, die kome...
wordt door Fransje heel letterlijk
opgevat.

info maandag

22